

МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ
БЕЛОРУССКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
ЮРИДИЧЕСКИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра политологии

АПЕКСИМОВА
Мария Андреевна

ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ ИССЛЕДОВАНИЯ ЭТНИЧНОСТИ

Дипломная работа

Научный руководитель:
кандидат исторических наук,
доцент Л.В. Слущкая

Допущена к защите:

«___» _____ 20___ г.

Зав. кафедрой политологии

доктор политических наук, профессор Н.А. Антанович

Минск, 2023

ОГЛАВЛЕНИЕ

РЕФЕРАТ	3
РЭФЭРАТ	4
SUMMARY	5
ПЕРЕЧЕНЬ УСЛОВНЫХ ОБОЗНАЧЕНИЙ И СОКРАЩЕНИЙ	6
ВВЕДЕНИЕ	7
ГЛАВА 1 ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ ИССЛЕДОВАНИЯ ЭТНИЧНОСТИ	9
1.1 Аналитический обзор по теме исследования и методология исследования ..	9
1.2 Теоретические основы феномена этничности	11
1.3 Концептуальные подходы к феномену этничности	18
ГЛАВА 2 ЭТНИЧНОСТЬ В КОНТЕКСТЕ КАТЕГОРИИ НАЦИОНАЛЬНОЕ МЕНЬШИНСТВО	27
2.1 Понятие этническое (национальное) меньшинство в международных правовых документах.....	27
2.2 Дефиниция этническое (национальное) меньшинство в русскоязычных исследованиях	34
2.3 Этнические (национальные) меньшинства в зарубежной исследовательской парадигме	38
ГЛАВА 3 ПОЛИТИЗАЦИЯ ЭТНИЧНОСТИ В СОВРЕМЕННОМ МИРЕ	44
3.1 Этничность как категория политической науки	44
3.2 Реализация национальной политики: сравнительный анализ.....	48
ЗАКЛЮЧЕНИЕ	59
СПИСОК ИСПОЛЬЗОВАННЫХ ИСТОЧНИКОВ	63

РЕФЕРАТ

Объем работы: 62 с., 101 источник.

Ключевые слова: ЭТНИЧНОСТЬ, ЭТНИЧЕСКИЕ МЕНЬШИНСТВА, НАЦИОНАЛЬНЫЕ МЕНЬШИНСТВА, ПРИМОРДИАЛИЗМ, КОНСТРУКТИВИЗМ, ИНСТРУМЕНТАЛИЗМ, ПОЛИТИЗАЦИЯ.

Объект исследования: феномен этничности.

Цель исследования: теоретические подходы к определению понятия «этничность».

Предмет исследования – раскрыть сущность теоретических подходов к феномену этничности, к определению понятий «этническое» и «национальное» меньшинство.

Методология исследования: при написании дипломной работы были использованы методы синтеза и обобщения, системный, аналитический, сравнительный метод, который использовался при сопоставлении различных подходов к определению феномена этничности в русскоязычных и зарубежных исследованиях, при сопоставлении политики в отношении национальных меньшинств, проживающих во Франции, Китае, Беларуси. Формально-юридический метод использовался при анализе правовых документов, регулирующих положение этнических (национальных) меньшинств.

Теоретическую основу исследования составили труды ученых в области этнической проблематики, этнополитологов: Ю.В. Бромлей, В.А. Тишков, В.А. Ачкасов, Ф. Барт, Л.Н. Гумилев, Э. Хобсбаум, Н. Глейзер, Д. Мойнихен, С.М. Широкогоров, Е.М. Бабосов, И.В. Ковалева, Г.Я. Миненков и др.

Нормативно-правовую базу исследования составили: Декларация о правах лиц, принадлежащих к национальным или этническим, религиозным и языковым меньшинствам, Международный пакт о гражданских и политических правах, Рамочная конвенция о защите национальных меньшинств, Конституции Республики Беларусь, Китайской Народной Республики, Французской Республики и др.

Научная новизна исследования: в процессе исследования даны определения следующим понятиям: «этничность», «этнос», «этническое (национальное) меньшинство», «нация». Выделены отличия в подходах к определению этих понятий в русскоязычных и зарубежных исследованиях. Проанализирована политика правительства Франции, Китая, Беларуси в отношении национальных меньшинств. Сделан вывод о необходимости разработки Рекомендаций по использованию критериев отнесения групп людей к меньшинствам.

Результаты исследования могут использоваться в деятельности государственных органов Республики Беларусь и в образовательном процессе в высших учебных заведениях Республики Беларусь.

РЭФЕРАТ

Аб'ём працы: 62 с., 101 крыніца.

Ключавыя словы: ЭТНІЧНАСЦЬ, ЭТНІЧНЫЯ МЕНШАСЦІ, НАЦЫЯНАЛЬНЫЯ МЕНШАСЦІ, ПРЫМАРДЫЯЛІЗМ, КАНСТРУКТЫВІЗМ, ІНСТРУМЕНТАЛІЗМ, ПАЛІТЫЗАЦЫЯ.

Аб'ект даследавання: феномен этнічнасці.

Мэта даследавання: тэарэтычныя падыходы да вызначэння паняцця «этнічнасць».

Прадмет даследавання – раскрыць сутнасць тэарэтычных падыходаў да феномена этнічнасці, да вызначэння паняццяў «этнічная» і «нацыянальная» меншасць.

Метадалогія даследавання: пры напісанні дыпломнай працы былі скарыстаны метады сінтэзу і абагульнення, сістэмны, аналітычны, параўнальны метады, якія выкарыстоўваюцца пры супастаўленні розных падыходаў да вызначэння феномена этнічнасці ў рускамоўных і замежных даследаваннях, пры супастаўленні палітыкі ў стаўленні нацыянальных меншасцей, якія пражываюць у Францыі і Кітаі, Беларусі. Фармальна-юрыдычны метады выкарыстоўваюцца пры аналізе прававых дакументаў, якія рэгулююць становішча этнічных (нацыянальных) меншасцей.

Тэарэтычную аснову даследавання склалі працы вучоных у галіне этнічнай праблематыкі, этнапалітолагаў: Ю.У. Брамлей, В.А. Цішкоў, В.А. Ачкасаў, Ф. Барт, Л.М. Гумілёў, Э. Хобсбаум, Н. Глейзер, Дз. Мойніхен, С.М. Шыракагораў, А.М. Бабосаў, І.В. Кавалёва, Г.Я. Мінянкоў і інш.

Нарматыўна-прававую базу даследавання склалі: Дэкларацыя аб правах асоб, якія належаць да нацыянальных або этнічных, рэлігійных і моўных меншасцей, Міжнародны пакт аб грамадзянскіх і палітычных правах, Рамачная канвенцыя аб абароне нацыянальных меншасцей, Канстытуцыя Рэспублікі Беларусь, Кітайскай Народнай Рэспублікі, Французскай Рэспублікі.

Навуковая навізна даследавання: у працэсе даследавання дадзены азначэнні наступных паняццяў: «этнічнасць», «этнас», «этнічная (нацыянальная) меншасць», «нацыя». Вылучаны адрозненні ў падыходах да вызначэння гэтых паняццяў у рускамоўных і замежных даследаваннях. Прааналізавана палітыка ўрады Францыі, Кітая, Беларусі ў адносінах да нацыянальных меншасцей. Зроблена выснова аб неабходнасці распрацоўкі Рэкамендацый па выкарыстанні крытэрыяў аднясення груп людзей да меншасцей.

Вынікі даследавання могуць выкарыстоўвацца ў дзейнасці дзяржаўных органаў Рэспублікі Беларусь і ў адукацыйным працэсе ў вышэйшых навучальных установах Рэспублікі Беларусь.

SUMMARY

Scope of work: 62 pages, 101 sources.

Key words: ETHNICITY, ETHNIC MINORITIES, NATIONAL MINORITIES, PRIMORDIALISM, CONSTRUCTIVISM, INSTRUMENTALISM, POLITIZATION.

Object of study: the phenomenon of ethnicity.

The purpose of the study: theoretical approaches to the definition of the concept of «ethnicity».

The subject of the study is to reveal the essence of theoretical approaches to the phenomenon of ethnicity, to the definition of the concepts of «ethnic» and «national» minority.

Research methodology: when writing the thesis, methods of synthesis and generalization were used, a systematic, analytical, comparative method, which was used when comparing different approaches to determining the phenomenon of ethnicity in Russian and foreign studies, when comparing policies towards national minorities living in France and China, Belarus. The formal legal method was used in the analysis of legal documents regulating the position of ethnic (national) minorities.

The theoretical basis of the study was the works of scientists in the field of ethnic issues, ethnopolitical scientists: Yu.V. Bromley, V.A. Tishkov, V.A. Achkasov, F. Bart, L.N. Gumilyov, E. Hobsbawm, N. Glazer, D. Moynihan, S.M. Shirokogorov, E.M. Babosov, I.V. Kovaleva, G.Ya. Minenkov, T. Martin and others.

The legal framework of the study was: the Declaration on the Rights of Persons Belonging to National or Ethnic, Religious and Linguistic Minorities, the International Covenant on Civil and Political Rights, the Framework Convention for the Protection of National Minorities, the Constitution of the Republic of Belarus, the People's Republic of China, the French Republic, etc.

Scientific novelty of the study: in the course of the study, definitions were given to the following concepts: "ethnicity", "ethnos", "ethnic (national) minority", "nation". Differences in approaches to the definition of these concepts in Russian and foreign studies are highlighted. The policy of the government of France, China, Belarus in relation to national minorities is analyzed. It is concluded that it is necessary to develop Recommendations on the use of criteria for classifying groups of people as minorities.

The results of the study can be used in the activities of state bodies of the Republic of Belarus and in the educational process in higher educational institutions of the Republic of Belarus.